

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมการมีวินัย
ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2543

คำนำ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของคณะกรรมการงานวิจัย สาคิต และ ทดลอง ที่ได้ทุ่มเทแรงกาย และแรงใจ เพื่อพัฒนาคุณภาพของการศึกษาของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม) ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

การทำวิจัยในครั้งนี้มีเป้าหมายที่สำคัญเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาการมีวินัยของนักเรียนซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญในการพัฒนานักเรียน การอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสนับสนุนพฤติกรรมการมีวินัยของ นักเรียน และจากผลการวิจัยในครั้งนี้ได้ประจักษ์แล้วว่าคณะกรรมการบริหารโรงเรียนต้องเร่งดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือมากกว่า เพื่อหาวิธีการที่จะสนับสนุนให้ผู้ปกครอง อาจารย์ นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการพัฒนาพฤติกรรมการมีวินัยให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่สำเร็จจากโรงเรียนสาธิตฯ มักจะต้องออกไปเป็นผู้นำในการพัฒนาสังคม และประเทศชาติ หากพฤติกรรมการมีวินัยยังไม่เหมาะสมเพียงพอแล้วอาจทำให้เป็นปัญหาแก่สังคม และประเทศชาติต่อไป

คณะกรรมการงานวิจัย สาคิต และทดลอง

คณะกรรมการงานวิจัย สาธิต และทดลอง

รศ.วราภรณ์ รักวิจัย	ที่ปรึกษา
ผศ.ประพนธ์ จำยเจริญ	ประธานกรรมการ
รศ.ลลิตพรรณ ทองงาม	กรรมการ
ผศ.อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร	กรรมการ
ผศ.อัจฉรา จำยเจริญ	กรรมการ
ผศ.ลักษณะ อินทะจักร	กรรมการ
อ.สาตินี อุนากุล	กรรมการ
อ.พรณิภา สันติพงษ์	กรรมการ
อ.อำไพ มีจั่นเพชร	กรรมการ
อ.พรทิพย์ ศิริภัทราชัย	กรรมการ
อ.จิรฐา ชิตประสงค์	กรรมการ
อ.ธัญสุดา จิวกิตตยากร	กรรมการ
อ.สุกัญญา ร้อยพิลา	กรรมการ
อ.ภวิภา กิจพัฒน์เจริญ	กรรมการ
อ.เวดี ดันทโสภาส	กรรมการ
อ.ศุภมาส ด้านพานิช	กรรมการ
อ.กรรณิกา เพ็ชรเหลี่ยม	กรรมการ
อ.อัจฉรา อินทร์น้อย	กรรมการ
อ.ทิมมพร สวัสดิ์โยธิน	กรรมการ
อ.ชฎาธาร คำเนียม	กรรมการ
อ.กัลยา บุญยืน	กรรมการ
อ.โกศล เพ็ชรภักดี	กรรมการ
อ.รัตนา บุญทิวากร	กรรมการ
อ.เยาวลักษณ์ วรรณม่วง	กรรมการ
อ.ทิพย์กมล บุณภักดี	กรรมการ
อ.เพ็ญใจ พรหมทัศนายนท์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
อ.วศินี อิศรเสนา ณ อยุธยา	กรรมการและเลขานุการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัย และการอบรมเลี้ยงดูของนักเรียนที่มีเพศ และระดับชั้นต่างกัน และ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ และจำนวนบุตรของบิดามารดาต่างกัน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดากับพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย – หญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ปีการศึกษา 2543 จำนวน 431 คน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา 3 แบบ ได้แก่การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละ ละเลย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบสอบถามพฤติกรรมการมีวินัย

ผลการวิจัยพบว่าข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนโดยส่วนใหญ่มารดาเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว สถานภาพอยู่ร่วมกัน และมีบุตรมากกว่าหนึ่งคน การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างนักเรียนที่มีเพศ สถานภาพของบิดามารดา และจำนวนบุตรต่างกัน พบว่าพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชายและ นักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนพฤติกรรมการมีวินัยจำแนกตามสถานภาพ และจำนวนบุตรของบิดามารดาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างระดับชั้นของนักเรียน ระดับการศึกษา และอาชีพของบิดามารดา พบว่าพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการหาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาแบบใช้เหตุผล แบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน กับพฤติกรรมการมีวินัย พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการมีวินัยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการมีวินัยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
ประโยชน์ของการวิจัย.....	2
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
ความหมายของวินัย.....	5
คุณลักษณะของควมมีวินัย.....	6
หลักการสร้างวินัย.....	7
เทคนิคการฝึกวินัยเด็กวัยเรียน (อายุ 6 – 11 ปี).....	8
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีไทย.....	11
สมมุติฐานในการวิจัย.....	14
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	15
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	15
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	15
การรวบรวมข้อมูล.....	16
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	16
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	18
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	24
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	24
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	24
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	24
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
สรุปผลการวิจัย.....	25
อภิปรายผล.....	26
ข้อเสนอแนะ.....	27
บรรณานุกรม.....	29

บทที่ 1

บทนำ

วินัยมีความสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคม วินัยเป็นการปฏิบัติ ตามกฎ ระเบียบ แบบแผนหรือข้อตกลงที่สังคมกำหนดให้ประพฤติตามเพื่อความสงบสุขของส่วน รวมและสังคม ประเทศที่มีความเป็นประชาธิปไตยต้องมีวินัยเป็นพื้นฐานประชากรต้องเคารพกฎ เกณฑ์และกติกาของสังคม เคารพในสิทธิและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หากไม่สามารถสร้าง วินัยแก่คนในชาติ การพัฒนาประชาธิปไตยย่อมหวังผลสำเร็จได้โดยยาก (ประยุทธ์ ปยุตโต. 2538 : 1) ซึ่งบ้านเมืองจะก้าวหน้าและเป็นระเบียบได้นั้นขึ้นอยู่กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในชาติ และรัฐจะ ต้องควบคุมอย่างเข้มงวด แต่การควบคุมของรัฐเพียงอย่างเดียวไม่อาจทำให้คนทั้งชาติเป็นระเบียบ ได้ ชาติจะมีวินัยและประเทศจะก้าวหน้าได้นั้นจะต้องเริ่มต้นที่ครอบครัวก่อน พ่อแม่จะต้องสร้าง วินัยให้เกิดขึ้นในตัวลูก เราต้องปลูกฝังวินัยให้อยู่ในสายเลือดของคนในชาติ ประเทศญี่ปุ่นเป็น ตัวอย่างที่พิสูจน์ให้เห็นว่าวินัยที่อยู่ในสายเลือดนั้นทำให้ชาติเข้มแข็ง พัฒนาก้าวหน้าจนมหาอำนาจ ตะวันตกต้องเกรงกลัว พ่อแม่เป็นผู้ที่มีบทบาทโดยตรงในการปลูกฝังวินัยให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก เด็กมี วินัยก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวินัยและจะสร้างชาติที่มีวินัยต่อไป (อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2542 : 5)

ขณะนี้เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า “วินัย” ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ดังที่ วิจิตร อวระ กุล ได้ประมวลปัญหาของวินัยไว้หลายด้าน เช่น ความไม่มีวินัยด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณูปโภค ทำให้เกิดมลภาวะ ความไม่มีวินัยด้านสังคม ทำให้มีการฝ่าฝืนกฎหมายและระเบียบในการอยู่ร่วม กัน มีการทุจริต ขาดความรับผิดชอบต่อเวลาและหน้าที่ ความไม่มีวินัยด้านเศรษฐกิจมักปรากฏใน ลักษณะของความฟุ่มเฟือยขาดการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ ความ ไม่มีวินัยในธุรกิจการค้ามักเกิดขึ้นในลักษณะคดโกง การปลอมปนสินค้า การส่งสินค้าไม่ตรงเวลา ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจ และเสียภาพพจน์ของประเทศชาติ นอกจากนี้ยังมีปัญหา ของวินัยทางการเมือง มีการเล่นการเมืองอย่างไม่มีการติดตามวิถีของประชาธิปไตย (วิจิตร อวระกุล. 2532 : 45 – 48) จากปัญหาดังกล่าวทำให้มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของประชากร สังคม และ ประเทศชาติ จึงจำเป็นจะต้องเร่งหาหนทางแก้ไขให้ทันเหตุการณ์

การที่จะแก้ปัญหาวินัยซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในสังคมทุกหนทุกแห่งของประเทศต้องอาศัยแนวคิด หลักการ และทฤษฎีต่างๆ มากมายมาประกอบกัน และหาแนวทางในการแก้ปัญหาโดยให้อยู่บน พื้นฐานของบริบทของสังคมไทย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนเยาวชนของชาติจำนวน หนึ่ง ได้ตระหนักถึงหน้าที่ในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนที่มีวินัยในทุกด้าน และสืบเนื่องจากงาน

วิจัยของโรงเรียนสาธิตฯ เองที่เคยทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยของนักเรียนในโรงเรียนพบว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยต้นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัย จึงเป็นเหตุให้มีความจำเป็นต้องศึกษาเจาะลึกเพื่อศึกษาว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใดที่สัมพันธ์กับการมีวินัยของนักเรียน โดยศึกษาจากการอบรมเลี้ยงดูสามแบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนที่มีเพศ และระดับชั้นต่างกัน และระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ และจำนวนบุตรของบิดามารดาต่างกัน
2. เพื่อเปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาของนักเรียนที่มีเพศ และระดับชั้นต่างกัน และระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ และจำนวนบุตรของบิดามารดาต่างกัน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา กับพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย - หญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ปีการศึกษา 2543 จำนวน 431 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษา
 - กรณีศึกษาพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียน
 - ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ และระดับชั้นของนักเรียน และระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ และจำนวนบุตร ของบิดามารดา
 - ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียน
 - กรณีศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา
 - ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ และระดับชั้นของนักเรียน และระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ และจำนวนบุตร ของบิดามารดา
 - ตัวแปรตาม ได้แก่ วิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา

ประโยชน์ของการวิจัย

1. จะทำให้ทราบว่านักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

(ฝ่ายประถม) มีพฤติกรรมการมีวินัยเป็นอย่างไร

2. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยอาจมีผลส่งเสริมให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมการมีวินัย

3. จะทำให้ทราบว่าบิดามารดาของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม) มีวิธีการอบรมเลี้ยงดูเป็นอย่างไร

4. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยอาจมีผลส่งเสริมให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมการมีวินัย กับการอบรมเลี้ยงดู

5. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยอาจนำมาใช้ในการจัดโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการมีวินัยให้กับกลุ่มที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

6. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักแนะแนว นักจิตวิทยา นักการศึกษา ครู อาจารย์ บิดา มารดา ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนจะทราบถึงองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีวินัย และจะได้มีโอกาสช่วยเหลือปรับปรุงให้นักเรียนได้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง ทศนคติของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดู แยกเป็น 3 ลักษณะ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งวัดจากแบบสอบถามความรู้สึกรับรู้ของบิดามารดา ถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดู

1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การอบรมที่ให้ความรัก ความอบอุ่นแก่เด็ก ปฏิบัติต่อเด็กด้วยความยุติธรรม ใช้เหตุผลในการทำโทษเด็ก ให้เด็กแสดงความคิดเห็น ยอมรับนับถือความสามารถ ให้ความร่วมมือในเรื่องต่างๆ ตามโอกาสอันเหมาะสม

1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองต้องการให้เด็กอยู่ในระเบียบ กฎเกณฑ์ ตามที่ตนเองกำหนดไว้ ทั้งในด้านการคบเพื่อน การเรียน การแต่งกาย มารยาทต่างๆ หรือเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่มีลักษณะควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำที่เด็กต้องการโดยไม่มีเหตุผล ผู้ปกครองยึดถือความต้องการของตนเองสำคัญกว่าความต้องการของเด็ก

1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ทอดทิ้งเด็กไม่ค่อยดูแลเอาใจใส่ มักปล่อยให้เด็กทำอะไรต่างๆ ได้ตามชอบ ผู้ปกครองไม่ได้ให้คำแนะนำหรือช่วยเหลือ ไม่ให้ความรักความอบอุ่นเท่าที่ควร

2. พฤติกรรมการมีวินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ หรือค่านิยมของโรงเรียนเพื่อให้สังคมของโรงเรียนนั้นอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข วัดโดยการให้ผู้ตอบระบุว่าเคยหรือไม่เคยทำพฤติกรรมตามประโยคข้อความ 15 ประโยคที่แสดงถึงการมี-ไม่มี พฤติกรรม 5 ด้าน คือ

2.1 การทำกิจกรรมร่วมกัน หมายถึง การที่บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเพื่อทำงานตามที่ตั้งใจ หรือทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย

2.2 การยอมรับและการปฏิบัติตามข้อคิดเห็นอย่างมีเหตุผล หมายถึง การที่บุคคลรับฟังอย่างตั้งใจ คิดและแสดงออกอย่างมีเหตุผล

2.3 การช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง การที่บุคคลให้ความช่วยเหลืองานหรือกิจกรรมของเพื่อนและของครู

2.4 การเสียสละเพื่อส่วนรวม หมายถึง การที่บุคคลสมัครใจปฏิบัติงานหรือกิจกรรมของสังคม โดยทำงานหรือกิจกรรมเหล่านั้นมิได้เป็นบทบาทและหน้าที่ของตนเองโดยตรง

2.5 การไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น หมายถึง การที่บุคคลแสดงอาการเคารพ ไม่ก้าวก่ายผู้อื่นทั้งด้านกาย วาจา และความคิด

โดยใช้สถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงหมายความว่า เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า และใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มระหว่างพฤติกรรมการมีวินัยสูงและต่ำ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของวินัย

คำว่า "วินัย" มีผู้อธิบายความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ให้ความหมายของคำว่า "วินัย" หมายถึง ระเบียบสำหรับกำกับความประพฤติให้เป็นแบบแผนอันหนึ่งอันเดียวกัน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 768)

วินัย (Discipline) ที่ Webster's New World Dictionary of American Language (1970 : 401) ได้อธิบายความหมายไว้ดังนี้

1. การฝึกอบรมที่จะพัฒนาการควบคุมตนเอง อุปนิสัยหรือความเป็นระเบียบและประสิทธิภาพ
2. ผลของการฝึกอบรม เป็นการควบคุมตนเอง ความประพฤติที่เป็นระเบียบ
3. การยอมรับหรือการปฏิบัติการบังคับบัญชาและการควบคุม
4. การปฏิบัติการเพื่อแก้ไขความประพฤติหรือลงโทษ

วินัยตามความหมายของ Webster's New International Dictionary of the English Language, Unabridged, With Seven Language Dictionary (1993 : 409) ได้อธิบายไว้ดังนี้

1. การฝึกปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ และวินัยทหาร
2. คำสั่งและการฝึกที่มีลักษณะเฉพาะด้าน เช่น ความประพฤติหรือการกระทำ
3. การลงโทษนับเป็นวิธีการฝึกวินัยวิธีหนึ่ง
4. การฝึกปฏิบัติมีผลต่อประสบการณ์เพื่อให้มีการรับผิดชอบ
5. พฤติกรรมที่สอดคล้องกับกฎระเบียบ พฤติกรรม และคำสั่งที่มีการฝึกและควบคุม เช่น วินัยที่ดีในกองทัพ

6. เป็นส่วนหนึ่งของกฎระเบียบและข้อบังคับ

แมกกินสัน (Megginson. 1977 : 468 – 470) ได้อธิบายความหมายของวินัยไว้ 3 ข้อ ดังนี้

1. ในลักษณะของการควบคุมตนเอง ซึ่งมุ่งไปที่การพัฒนาตนเองเพื่อปรับตัวให้เข้ากับ ความจำเป็นและความต้องการ ซึ่งเรียกว่า "วินัยในตนเอง"
2. ในลักษณะที่เป็นเงื่อนไขที่ทำให้พฤติกรรมอันเป็นระเบียบ ซึ่งมุ่งไปที่การควบคุมคนในองค์กรให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยใช้วิธีการสร้างเงื่อนไขชักนำต่างๆ เช่น สร้างขวัญและความสามัคคี

3. ในลักษณะที่เป็นกระบวนการทางนิติกรรมซึ่งมุ่งในเรื่องของการออกกฎหรือระเบียบสำหรับการปฏิบัติและห้ามปฏิบัติ โดยมีการกำหนดโทษของการฝ่าฝืน และกระทำความผิด

ส่วนวินัยที่เป็นแบบของคน คนทุกคนที่ฟอร์มตัวอยู่ในวินัยแล้วเป็นคนดีทั้งนั้น ถ้ามาบ้านมาหลอมเข้าแบบเป็นพระพุทธรูปแล้วก็กลายเป็นของดีที่ทุกคนต้องเคารพกราบไหว้ คนเราก็มีแบบแบบของคนเรียกว่า “วินัย” วินัยจึงเป็นแบบที่ปั้นหลอมคนให้เป็นคนดี(เป็น มุทุกันต์. 2502 : 379 – 395)

วินัยตามความหมายของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ(2523 : 5) อธิบายว่า “วินัย หมายถึงการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เพื่อความสงบสุขในชีวิตของตนเอง และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม “

จากความหมายของวินัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า วินัย หมายถึง การประพฤติตนให้อยู่ในระเบียบ หรือกฎที่กำหนดไว้ ด้วยการรู้จักควบคุมตนเองให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมที่พึงประสงค์

คุณลักษณะของความมีวินัย

คุณลักษณะของความมีวินัยตามที่สำราญ วรเดชะคงคา (2534 : 28) และโสภภาพร แก่นเพชร (2530 : 20 – 30) ได้จำแนกไว้ 2 ประเภท ดังนี้

1. วินัยภายนอก ผู้ที่มีวินัยภายนอกจะมีการแสดงออกซึ่งมองจากภายนอกว่าเป็นการกระทำที่บังเกิดผลดีต่อตนเอง ส่วนรวม และสังคม เช่น มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เชื่อฟัง และปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ คำสั่งหรือข้อตกลง พฤติกรรมที่ปรากฏเป็นผลจากการอบรมสั่งสอน บังคับหรือเสริมแรง แต่ผู้ที่มีวินัยภายนอกยังต้องได้รับการดูแลควบคุมอยู่เสมอ มิฉะนั้นอาจไม่ปฏิบัติตามวินัยที่กำหนดได้

2. วินัยภายใน ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะมีการแสดงออกคล้ายกับผู้ที่มีวินัยภายนอก แต่ไม่ต้องถูกควบคุมจากภายนอก เพราะได้รับการแนะนำหรืออบรมสั่งสอนประกอบด้วยเหตุผลอย่างดี และมีบรรยากาศของความรักความหวังดี ย่อมสามารถควบคุมตนเองได้ทั้งในด้านอารมณ์และพฤติกรรมของตนเพื่อให้พฤติกรรมเป็นไปตามที่มุ่งหวังและไม่ขัดต่อระเบียบกฎเกณฑ์ที่สังคมวางไว้ ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความรับผิดชอบ มีความตั้งใจ มีความสามารถในการควบคุมตนเอง มีความเป็นผู้นำ มีเหตุผล และเคารพในสิทธิของผู้อื่น

หลักการสร้างวินัย

การสร้างระเบียบวินัยในเด็กมีองค์ประกอบหลายอย่างดังที่อุมาพร ตรังคสมบัติ (2542 : 58 – 137) ได้กล่าวถึง หลักในการสร้างวินัยในเด็ก ไว้ ดังนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูก

ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อ แม่ และลูกเป็นพื้นฐานของทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา และบุคลิกภาพ รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจใฝ่รู้และระเบียบวินัยในตัวเด็ก เช่น การแสดงความรักต่อลูก การแสดงความสนใจลูก การมีเวลาให้ลูก การยอมรับความแตกต่างระหว่างพ่อแม่กับลูก ฯลฯ

2. การสร้างอำนาจในการปกครองขึ้นในบ้าน

ลูกต้องรู้ว่าพ่อแม่คือพ่อแม่ นอกจากเป็นผู้โอบอุ้มเลี้ยงดูและให้ความรักแล้ว ยังเป็นผู้มีอำนาจในการควบคุมดูแลและออกคำสั่ง และเป็นบุคคลที่ลูกจะต้องเคารพยำเกรงและเชื่อฟังด้วย เช่น ลูกต้องเคารพพ่อแม่ น้องต้องเคารพพี่ ปกครองลูกด้วยตัวพ่อแม่เองอย่าเอาคนอื่นมาชู้ ฯลฯ

3. การตั้งกฎระเบียบ

กฎระเบียบเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก ในครอบครัวก็เช่นกัน จำเป็นจะต้องมีกฎระเบียบเพื่อควบคุมวิถีปฏิบัติของสมาชิกภายในครอบครัวให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม โดยเฉพาะสมาชิกครอบครัวที่ยังอายุน้อยและการตัดสินใจยังไม่ค่อยถูกต้องเท่าไรนัก เช่น การทำตารางประจำวัน การออกกฎที่ชัดเจนและไม่เปลี่ยนแปลงไปเปลี่ยนมา การตั้งกฎอย่างมีเหตุผล การประนีประนอม ฯลฯ

4. การออกคำสั่ง

การออกคำสั่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้ลูกปฏิบัติตามกฎที่พ่อแม่ตั้งไว้ เด็กๆ มักจะซัดมึน เอาความสับสนเป็นที่ตั้ง ขอบทดสอบกฎและขอบหลักเลี้ยง ดังนั้นการออกคำสั่งจึงเป็นสิ่งที่ทำให้กฎระเบียบนั้นได้ผล ไม่ใช่เป็นกฎที่ตั้งขึ้นมาลอยๆ โดยไม่มีการปฏิบัติตาม เช่น เมื่อพ่อหรือแม่สั่งแล้วจงตรวจดูว่าลูกทำตามคำสั่งหรือไม่ ควรระวังการออกคำสั่งตอนที่พ่อแม่กำลังโกรธ การสร้างแรงจูงใจ การใช้วิธีการเบี่ยงเบนความสนใจ ฯลฯ

5. การสอนเรื่องผลลัพธ์ของการกระทำและความรับผิดชอบ

การกระทำทุกอย่างมีผลลัพธ์ตามมาเสมอ ดังนั้นเมื่อลูกกระทำผิด ลูกควรได้รับผลลัพธ์ของการกระทำด้วย การให้ลูกได้รับผลลัพธ์ของการกระทำที่เหมาะสมเป็นวิธีสอนเรื่องเหตุ – ผล และความรับผิดชอบได้เป็นอย่างดี และจะช่วยอำนวยความสะดวกในการพัฒนาบุคลิกภาพ วินัย และจริยธรรมของลูกด้วย เช่น อย่าช่วยลูกบอกละเลยไป พ่อแม่ต้องใจแข็ง หัดให้ลูกคิดเอง อย่าสอนความรับผิดชอบด้วยการดูถูกดูหมิ่น ฯลฯ

6. การให้รางวัลและการลงโทษ

ผลลัพธ์ของการกระทำมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ หนึ่งในผลลัพธ์เชิงบวกก็คือรางวัล และหนึ่งในผลลัพธ์เชิงลบก็คือการลงโทษ ทั้งรางวัลและการลงโทษสามารถนำมาเป็นเครื่องมือฝึกวินัยเด็กได้เป็นอย่างดี แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถทำลายเด็กได้ ขึ้นอยู่กับว่าพ่อแม่จะนำมาใช้อย่างไร เช่น รางวัลไม่ควรเป็นของแพง ไม่ควรจะเป็นราคาแพง รางวัลควรเป็นของที่เด็กเห็นได้ชัดเจน อย่าให้ลูกต่อรองเรื่องรางวัล ควรให้รางวัลที่เหมาะสมกับงาน ให้รางวัลทันทีที่ลูกทำงานเสร็จ ไม่ควรให้รางวัลสำหรับการทำกิจวัตรประจำวันหรือการทำงานบ้าน ให้รางวัลพิเศษถ้าลูกทำสิ่งที่ดีพิเศษจริงๆ อย่าให้ของกับลูกมากเกินไป ฯลฯ

เทคนิคการฝึกวินัยเด็กวัยเรียน (อายุ 6 – 11 ปี)

อุมามพร ตริภคสมบัติ (2542 : 168 – 172) ได้เสนอเทคนิคการฝึกวินัยเด็กวัยเรียนไว้ ดังนี้

1. บอกลูกให้ชัดเจนว่าคุณต้องการให้เขาทำหรือไม่ทำอะไร เด็กวัยเรียนมักจะยึดถือคำพูดของพ่อแม่เป็นสำคัญชนิดคำต่อคำ ฉะนั้นคำสั่งหรือกฎของคุณจะต้องชัดเจนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้
2. มีความจริงใจกับลูก บอกลูกตามความจริงว่าการทำตามคำสั่งนี้อาจจะมีปัญหาอะไรได้บ้าง อย่าหลอกลูกให้ทำตามกฎหรือทำงานบางอย่างโดยการพูดหวานๆ หรือบอกเฉพาะด้านที่ดี โดยไม่ได้บอกถึงด้านลบหรือปัญหาที่ลูกต้องเผชิญด้วย ถ้าลูกพบความจริงลูกก็จะไม่ไว้วางใจคุณ ทั้งนี้เพื่อลูกจะได้เตรียมตัวเผชิญกับปัญหานั้น
3. ดำเนินเฉพาะพฤติกรรมของลูกไม่ใช่ตำหนิตัวลูก เมื่อลูกทำบางสิ่งบางอย่างผิดพลาดอย่าเหมาเอาว่าลูกเป็นเด็กไม่มีหรือทำผิดไปเสียทุกเรื่องคุณควรมองเฉพาะประเด็นนั้นหรือเฉพาะเหตุการณ์นั้น หรือเฉพาะพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเป็นเรื่องๆ ไป
4. อย่าได้เถียงกับลูก อย่าปล่อยให้การพูดคุยถึงความผิดของลูกทวีความรุนแรงขึ้นจนกลายเป็นการโต้เถียงกัน ทุกครั้งที่คุณพูดคุยเกี่ยวกับความผิดที่ลูกทำ คุณควรให้อีกโอกาสลูกเล่าเกี่ยวกับเหตุผลและแง่มุมของเขา ก่อนที่คุณจะตัดสินและลงโทษลูกนั้น จงฟังอย่างตั้งใจว่าลูกพูดอะไรโดยไม่สอดแทรก และพยายามทำความเข้าใจในแง่มุมของลูกด้วย การฟังอย่างตั้งใจจะทำให้คุณเข้าใจธรรมชาติของลูกมากขึ้น รวมทั้งเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของเขาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
5. เวลาคุยเรื่องความผิดของลูก ควรจะพูดอย่างสั้นและง่าย เด็กในวัยนี้อาจจะพยายามทำให้การสนทนายืดเยื้อเพื่อหลีกเลี่ยงการลงโทษหรือเพื่อชักจูงให้คุณเห็นด้วยกับเขา แต่อย่างไรก็ตามคุณเองก็ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยกับทุกอย่างที่ลูกพูด เมื่อคุณให้อีกโอกาสลูกพูดอย่างตรงไปตรงมา และคุณรู้ว่าเกิดอะไรขึ้นแล้ว จงจบการสนทนานั้นและบอกลูกว่าคุณคิดอย่างไร ถ้าลูกกระทำผิดจริง ก็จงให้ลูกได้รับผลลัพธ์ของการกระทำผิดนั้นด้วย

6. ทำโทษให้เหมาะสมกับความผิด ในกรณีส่วนใหญ่การตำหนิและการแสดงความผิดหวังของคุณก็เป็นภาระโทษที่เพียงพอแล้วสำหรับลูก แต่บางครั้งการกระทำเพียงแค่นั้นอาจไม่พอ คุณต้องให้ลูกได้รับผลลัพธ์ที่เหมาะสมกับความผิดด้วย เช่น ถ้าลูกทำเลอะเทอะ การลงโทษก็คือให้ลูกทำความสะอาดห้องให้เรียบร้อย ถ้าลูกไปเตะเด็กคนอื่น การลงโทษก็คือลูกจะต้องไปขอโทษเด็กคนนั้น เป็นต้น

7. ควบคุมตัวคุณเองด้วย เมื่อสอนระเบียบวินัยลูก คุณต้องพยายามควบคุมอารมณ์ของตนให้หนักแน่น ควบคุมคำพูดและการกระทำของคุณให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม การควบคุมตนเองที่ดีและแสดงอำนาจอย่างเหมาะสมไม่เพียงแต่จะช่วยให้คุณแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น แต่จะเป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูกเรียนรู้ถึงการควบคุมตนเองด้วย

8. อย่าเขียนตีลูก ยกเว้นจำเป็นจริงๆ ทั้งนี้เพราะเมื่อถูกเขียนตีเด็กส่วนใหญ่จะรู้สึกไม่มีทางออก นอกจากจะสะกดกลืนความกลัวและความขมขื่นเอาไว้ หากถูกตีบ่อยๆ ความรู้สึกนี้จะเป็นสิ่งที่ทำลายพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก และทำลายความสัมพันธ์ระหว่างคุณกับลูกลงไป บางครั้งคุณอาจควบคุมอารมณ์ไม่ได้และตีลูกแรง ทันทีที่คุณรู้สึกตัวคุณก็ควรหยุดและหันมาใช้วิธีอื่นถ้าคุณเขียนลูกแรงเกินไปคุณควรจะขอโทษ แต่ถ้าไม่แรงนักก็จงปล่อยมันไปเสีย จงยกโทษให้กับตัวเอง และตั้งใจเสียใหม่ว่าคุณจะไม่เสียการควบคุมตนเองอีกในอนาคต

9. พยายามให้แรงเสริมทางบวก วิธีที่ดีที่สุดที่จะสร้างแรงจูงใจให้กับลูก ให้ลูกทำดีและมีระเบียบวินัยนั้นก็คือ ชมลูกมากกว่าที่จะตำหนิวิพากษ์วิจารณ์ลูก ให้รางวัลลูกมากกว่าจะลงโทษ พยายามมองหาสิ่งดีๆ ที่ลูกทำและชมหรือให้รางวัลลูกเมื่อเขาทำสิ่งนั้น ในขณะเดียวกันก็ใช้วิธีเพิกเฉยต่อพฤติกรรมไม่เหมาะสมของลูก หากพฤติกรรมนั้นไม่เป็นอันตราย

10. พยายามฝึกวินัยแบบเดียวกันทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ถ้าเป็นไปได้คุณควรจะคุยกับคุณครู และอธิบายถึงการฝึกวินัยที่คุณพยายามกระทำอยู่ตัวอย่างเช่น หากคุณกำลังสอนลูกให้พูดจาเรียบร้อย คุณควรจะพูดกับครูว่า คุณกำลังจัดการเรื่องการพูดจาของลูกและอยากจะให้ครูช่วยคุณ

11. เป็นตัวอย่างที่ดี สำหรับเด็กวัยเรียนแล้ว คำพูดสำคัญพอๆ กับการกระทำ เด็กมักจะช่างสังเกตพฤติกรรมของผู้ใหญ่เสียด้วย คุณต้องพยายามปฏิบัติตามกฎที่คุณกำหนดขึ้นในครอบครัว รวมทั้งกฎอื่นๆ ที่มีอยู่ในสังคม เช่น การเชื่อฟังกฎจราจร กฎในเรื่องการข้ามถนน หรือการทิ้งขยะ เป็นต้น มิฉะนั้นลูกเองอาจจะไม่นับถือคุณ หากคุณสอนเขาอย่างหนึ่งแต่ตัวคุณเองกลับทำอีกอย่างหนึ่ง

นอกจากนี้ยังมีการวิจัยที่น่าสนใจเกี่ยวกับวินัยของชนหนา ภาคบงกช และคณะ (2539 : 35) ได้สรุปความคิดเห็นต่างๆเกี่ยวกับคุณลักษณะทางวินัยที่พึงประสงค์ในสังคมไทย จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 80 คน และได้สรุปไว้ดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ ร้อยละ 52.74 รายงานเรื่องการมีวินัยในรูปเชิงพฤติกรรมการกระทำ โดยที่พฤติกรรมการมีวินัย หมายถึง การที่บุคคลปฏิบัติตนให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ แบบแผน ข้อตกลงที่สังคมกำหนดให้บุคคลปฏิบัติตาม เพื่อให้บุคคลอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข"
2. ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นที่หลายหลายถึงสถานการณ์ของวินัยในสังคมปัจจุบันโดยภาพรวม เห็นว่าวินัยของคนในสังคมไม่อยู่ในสภาพที่ดี อยู่ในขั้นวิกฤติ คนชาดวินัยเห็นว่า การผิดวินัยเป็นเรื่องปกติ ขาดการส่งเสริมวินัย และขาดการปลูกฝังวินัยในตนเอง
3. ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นพ้องต้องกันว่า สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันการเมืองและการปกครอง สื่อมวลชน องค์กรอิสระ และประชาชน ต่างมีส่วนร่วมในการปลูกฝังวินัยแก่คนในชาติ และมีบทบาทในการช่วยแก้ปัญหาวินัย
4. ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางในการเสริมสร้างวินัยของคนในชาติไว้หลากหลายพอสรุปได้ ดังนี้
 - 4.1 ควรเริ่มต้นส่งเสริมวินัยจากเรื่องที่ทำในชีวิตประจำวันก่อน แล้วทำการปลูกฝังและฝึกวินัยของหมู่คณะ วินัยของชุมชน และวินัยของคนในชาติ โดยขั้นแรกวินัยจะอยู่ในลักษณะฝึกเพื่อสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาตนเอง เกิดเป็นความเคยชินที่ดีในการปฏิบัติตามวินัย
 - 4.2 ควรลดการชี้แนะ บังคับ สั่งสอน และอบรมลง เพราะวินัยที่เกิดจากการบังคับควบคุมจากภายนอกมักไม่ถาวร พยายามสร้างวินัยในตนเอง โดยส่งเสริมให้เด็กรู้จักคิด ตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง
 - 4.3 ควรรณรงค์ให้มีการส่งเสริมวินัยในด้านต่างๆ อย่างจริงจัง โดยใช้สื่อต่างๆ ผ่านสื่อมวลชน เช่น ให้เข้าใจถึงความมีวินัย ประชาสัมพันธ์เรื่องวินัย
 - 4.4 บุคคลทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นบิดามารดา ครูอาจารย์ เจ้านาย ฯลฯ ต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความมีวินัย
 - 4.5 สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันการเมืองและการปกครอง สื่อมวลชน องค์กรอิสระ ควรมีส่วนช่วยในการกำหนดวินัย การปลูกฝังวินัย และร่วมมือกันเสริมสร้างวินัย โดยที่รัฐต้องให้ความสนใจในเรื่องวินัยอย่างจริงจัง และดำเนินการทันที และควรแทรกเรื่องความมีวินัยในทุกกิจกรรม เช่น กีฬา วัฒนธรรม
 - 4.6 การกำหนดวินัยควรปรับให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม เป็นธรรมและคำนึงถึงรากฐานของความเป็นไทย

4.7 ควรนำผลการวิจัยมาช่วยในการเสริมสร้างวินัย

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าวินัยเป็นสิ่งที่จะนำพาสังคมให้เจริญก้าวหน้า อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และเนื่องจากผู้วิจัยมีความมุ่งหวังที่จะพัฒนาความมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม) อย่างมีหลักวิชาด้วยการศึกษาถึงสภาพความมีวินัยที่แท้จริงของนักเรียนและหาวิธีการส่งเสริมการมีวินัยอย่างมีหลักการที่แท้จริง จึงได้นำแบบสอบถามพฤติกรรมการมีวินัยของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ มาใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีไทย

จากงานวิจัยเรื่องการศึกษาเชิงมานุษยวิทยาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีชีวิตไทย ของสุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ(2534 อ้างอิงอาจ กุศล สุนทรธาดา และคณะ. 2541 : 43 - 45) มีด้วยกัน 10 แบบ คือ

1. แบบให้อิสระเชิงควบคุม โดยเมื่ออยู่บ้าน ผู้ใหญ่จะให้อิสระกับเด็กในการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง เช่น ให้กินข้าวเอง อาบน้ำเอง เล่นเอง เป็นต้น เพื่อให้เด็กช่วยตนเองและเป็นการลดภาระของผู้ใหญ่ โดยผู้ใหญ่จะควบคุมดูแลอยู่ห่างๆ เพื่อความปลอดภัยแก่เด็ก แต่ความอิสระจะน้อยลงเมื่อเด็กไปอยู่ที่ศูนย์เด็ก เพราะเด็กต้องปฏิบัติตามตารางที่ศูนย์กำหนด เช่น จะเล่นเมื่อถึงเวลาเล่น จะกิน/นอนเมื่อถึงเวลา เด็กจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตแบบใหม่ที่ต่างจากวิถีชีวิตที่บ้าน
2. แบบควบคุมเชิงละเลย การเลี้ยงดูแบบนี้ผู้ใหญ่จะคอยควบคุมดูแลให้เด็กได้กินอยู่หลับนอน โดยอยู่ในสายตาของผู้ใหญ่ แต่ไม่เป็นการควบคุมตลอดกระบวนการ ถ้าพฤติกรรมใดที่บอกเด็กหรือห้ามเด็กแล้วเด็กร้องไห้ๆ หรือยังทำอยู่ผู้ใหญ่บางครั้งก็ยังเฉยปล่อยเด็กทำไป บางครั้งก็เข้มงวดขึ้นกับอารมณ์ของผู้ใหญ่ ทำให้เด็กสับสน แต่เมื่อเด็กไปโรงเรียน/ศูนย์เด็กแล้ว เด็กจะได้รับการควบคุมตลอดกระบวนการมากกว่าอยู่ที่บ้าน
3. แบบยอมรับแบบไม่แสดงออก ผู้ใหญ่ให้การยอมรับเด็กโดยไม่แสดงออกอย่างชัดเจนทางพฤติกรรม เมื่อเด็กยังเล็กจนอายุได้ประมาณ 3 ขวบ ผู้ใหญ่จะแสดงความรักโดยการกอดจูบ แต่เมื่อโตขึ้นการสัมผัสทางกายจะลดน้อยลง การแสดงความรัก และการยอมรับจะเปลี่ยนจากการสัมผัสและสัมผัสทางกายเป็นการแสดงออกทางวาจาและการกระทำ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมในทางที่ดีเป็นที่พอใจของผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่มักไม่ให้การชมเชย บางทีการเฉยหรือนิ่งของผู้ใหญ่ถือว่าเป็นการแสดงการยอมรับเด็ก แต่ถ้าการกระทำไม่เป็นที่พอใจ ผู้ใหญ่จะตักเตือน ดุ ว่า หรือสั่งสอน สภาพ

การณีนี้นี้เริ่มเปลี่ยนแปลงเมื่อเด็กไปศูนย์เด็ก ถ้าครูหรือผู้ดูแลเด็กจะให้ชมเชย หรือยกย่องทางวาจามากขึ้น เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่น่าพึงพอใจ

4. การเป็นแบบอย่าง เด็กเรียนรู้จากการเลียนแบบพฤติกรรม ผู้ใหญ่ซึ่งมีพฤติกรรมทางบวก เช่น การแสดงความสัมาคารวะต่อผู้ใหญ่ และพระสงฆ์ การช่วยเหลือกันในหมู่เพื่อนบ้าน ส่วนพฤติกรรมทางลบก็มี เช่น การพูดไม่จริงหรือหลอกกันเห็นเป็นเรื่องสนุก การด่าทอทะเลาะวิวาท นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมที่ยังตัดสินใจไม่ได้ว่าถ้าเด็กเลียนแบบแล้วจะให้คุณหรือโทษอย่างไร เช่น การบนบานศาลกล่าวและการเชื่อถือโชคลาง เป็นต้น

5. แบบให้เด็กสัมผัสกับสภาพแวดล้อม พาไปร่วมกิจกรรมต่างๆ เด็กเกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติ เด็กได้เรียนรู้จากการสัมผัสและสัมผัสกับสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นบุคคล สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สภาพแวดล้อมทางจิตวิญญาณและสภาพแวดล้อมทางวัตถุ เป็นต้น เด็กได้สัมผัสประสบการณ์ต่างๆ จากการทำกิจวัตรประจำวัน การสังเกตและเรียนรู้บทบาทของคนในครอบครัว การเรียนรู้โดยมีส่วนร่วมในพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและการทำมาหากิน การเรียนรู้จากการเล่นจากเพื่อนเล่น และจากการเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ การเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามธรรมชาติ

6. แบบใช้พฤติกรรมทางวาจามากและแสดงเหตุผลน้อย ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ผู้ใหญ่มักใช้พฤติกรรมทางวาจาโดยการบอก การออกคำสั่ง การห้าม การตักเตือน การหลอกลวง การขู่และดุด่า พ่อแม่ผู้ดูแลเด็กและครูที่โรงเรียนใช้พฤติกรรมทางวาจามากเหมือนกัน วิธีการพูดของผู้ใหญ่มีการชี้แจงเหตุผลน้อย

7. แบบใช้อำนาจในการอบรมเลี้ยงดู ผู้ใหญ่ใช้อำนาจทั้งทางวาจา และท่าทางเมื่อเด็กทำสิ่งใดที่ผู้ใหญ่ไม่พอใจ ผู้ใหญ่จะดุด่าหรือลงโทษเด็กด้วยการตี หรือตบรวล การใช้อำนาจของผู้ใหญ่ขึ้นอยู่กับอารมณ์ ถ้าผู้ใหญ่อารมณ์ไม่ดีจะใช้อำนาจมากและรุนแรงกว่าเวลาอารมณ์ดี เด็กเล็กจะได้รับโทษน้อยและรุนแรงน้อยกว่าเด็กโต ครูหรือผู้ดูแลเด็กในศูนย์เด็กก็ใช้อำนาจเช่นเดียวกัน เมื่อออกคำสั่งแล้วคาดหวังว่าเด็กต้องปฏิบัติตาม ส่วนใหญ่เด็กสามารถรับคำสั่งและเชื่อฟังดี

8. แบบไม่คงเส้นคงวา ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กผู้ใหญ่แสดงพฤติกรรมทั้งทางวาจาและการกระทำไม่คงเส้นคงวา ขึ้นอยู่กับอารมณ์ของผู้ใหญ่ ถ้าผู้ใหญ่อารมณ์ดีจะแสดงออกอย่างหนึ่ง แต่ถ้าอารมณ์ไม่ดีก็จะแสดงออกอีกแบบหนึ่ง พ่อแม่อบรมสั่งสอนเด็กโดยใช้อารมณ์ค่อนข้างมาก ไม่ค่อยสนใจสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเหล่านั้น

9. แบบมีผู้ดูแลเด็กหลายคน ครอบครัวในชนบทยังมีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย นอกจากพ่อแม่มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กแล้ว ยังมีญาติพี่น้องที่อาศัยอยู่ด้วย เช่น ยาย หรือ ป้า ที่มีส่วนในการอบรมเลี้ยงดู พี่ก็มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูน้อง นอกจากนั้นบางครั้งเพื่อนบ้านก็ให้ความช่วยเหลือในเรื่องนี้ด้วย

10. การเลี้ยงดูแบบสนองความต้องการของเด็กตามวัยวุฒิภาวะลำดับที่ของบุตรและเพศของเด็ก ลักษณะการเลี้ยงดูของพ่อแม่จะแตกต่างกันไปตามตัวแปร ดังกล่าว เช่น วัยเด็กพ่อแม่เลี้ยงดูอย่างใกล้ชิดเน้นการสัมผัสทางกาย พอโตมากขึ้นก็เปลี่ยนเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบคำพูด/วาจา แสดงความห่วงใยแทน การสัมผัสทางกายจะลดลงไปหรือแทบไม่มีเลย บางครอบครัวเลี้ยงเด็กชายและเด็กหญิงเน้นเรื่องกิริยามารยาท สอนให้ทำงานบ้าน บางครอบครัวเลี้ยงลูกคนสุดท้ายแบบตามใจ เป็นต้น

โรเจอร์(Rogers. 1972 : 117) แบ่งแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็น 3 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึงวิธีการที่พ่อแม่ใช้การอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้ลูกรู้สึกว่าคุณเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม พ่อแม่ไม่พอใจจนเกินไปหรือเข้มงวดจนเกินไป ยอมรับนับถือความสามารถและความคิดของลูก ให้ความร่วมมือแก่ลูกตามโอกาสอันควร
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่ หมายถึงการอบรมเลี้ยงดูที่ลูกรู้สึกว่าพ่อแม่ก้าวร้าวเรื่องส่วนตัวของตน ยับยั้งการก้าวร้าวและทำให้รู้สึกผิดเมื่อลูกแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ลูกมีความรู้สึกว่าถูกบังคับให้ทำตามความต้องการของพ่อแม่ พ่อแม่ใช้คำพูดที่ลูกรู้สึกอาย
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึงการอบรมเลี้ยงดูที่ลูกรู้สึกว่าตนเองได้รับการตามใจและไม่ได้รับความเอาใจใส่ให้คำแนะนำช่วยเหลือจากพ่อแม่เท่าที่ควร

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่นๆ (2528 : 3 – 15) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามแบบสังคมไทยโดยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 5 ประเภท

1. รักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดารายงานว่าในการปฏิบัติต่อบุตรได้แสดงความรักใคร่ เอาใจใส่ทุกซอกทุกซอของเด็กมาก การอบรมแบบนี้เป็นการให้ในสิ่งที่เด็กต้องการ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ เด็กจะให้ความสำคัญต่อบิดามารดา ยอมรับการอบรมสั่งสอนต่างๆ
2. ใช้เหตุผล หมายถึง บิดามารดาที่อธิบายเหตุผลแก่เด็กในขณะที่ส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของลูก ลงโทษลูก มีการให้รางวัลและลงโทษอย่างเหมาะสมกับการกระทำของลูกมากกว่าปฏิบัติต่อกฎตามอารมณ์ ช่วยให้ลูกรู้สึกว่าควรทำ หรือไม่ควรทำ
3. การลงโทษทางจิตหรือทางกาย หมายถึง บิดามารดาใช้วิธีลงโทษทางกายหรือจิตกับเด็ก การลงโทษทางกายจะเป็นวิธีปรับพฤติกรรมที่บิดามารดาใช้อย่างจริงจังใช้มากหรือบ่อยกว่าให้รางวัล การลงโทษทางกายมีประโยชน์น้อย ยับยั้งพฤติกรรมได้ชั่วคราว ทำให้เด็กก้าวร้าว รังแก ข่มเหงผู้อื่นแะ ส่วนการลงโทษทางกายมีประโยชน์น้อย ยับยั้งพฤติกรรมได้ชั่วคราว ทำให้เด็กก้าวร้าว รังแก ข่มเหงผู้อื่นแะ ส่วนการลงโทษทางจิตจะช่วยเสริมจริยธรรมของเด็ก

4. แบบควบคุม หมายถึง การออกคำสั่งให้เด็กทำตามแล้วแต่ผู้ใหญ่คอยตรวจตราใกล้ชิดว่า ทำตามที่ต้องการหรือไม่ เปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ่อยครั้ง ไม่ยุ่งเกี่ยวกับเด็กนัก ถ้าควบคุมน้อยจะเป็นการรักสนับสุนน

5. ฟึ่งตนเองเร็ว หมายถึง การที่บิดามารดาเปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ภายใต้การแนะนำและฝึกฝนจากบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูช่วยให้เด็กช่วยตนเองเร็วและไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากและนานไป

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิดของพัฒนานุสร สถาพร วงศ์ 2523 : 5 – 6) ซึ่งแบ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 แบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การอบรมที่ให้ความรัก ความอบอุ่นแก่เด็ก ปฏิบัติต่อเด็กด้วยความยุติธรรม ใช้เหตุผลในการทำโทษเด็ก ให้เด็กแสดงความคิดเห็น ยอมรับนับถือความสามารถ ให้ความร่วมมือในเรื่องต่างๆ ตามโอกาสอันเหมาะสม

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองต้องการให้เด็กอยู่ในระเบียบ กฎเกณฑ์ ตามที่ตนเองกำหนดไว้ ทั้งในด้านการคบเพื่อน การเรียน การแต่งกาย มารยาทต่างๆ หรือเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่มีลักษณะควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำที่เด็กต้องการโดยไม่มีเหตุผล ผู้ปกครองยึดถือความต้องการของตนสำคัญกว่าความต้องการของเด็ก

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ทอดทิ้งเด็กไม่ค่อยดูแลเอาใจใส่ มักปล่อยให้เด็กทำอะไรต่างๆ ได้ตามชอบ ผู้ปกครองไม่ได้ให้คำแนะนำหรือช่วยเหลือ ไม่ให้ความรักความอบอุ่นเท่าที่ควร

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม) ที่มีเพศ และระดับชั้นต่างกัน และระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ และจำนวนบุตรของบิดามารดาต่างกัน จะมีพฤติกรรมการมีวินัยแตกต่างกัน

2. บิดามารดาของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่มี เพศ และระดับชั้นต่างกัน และระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ จำนวนบุตรของบิดามารดาต่างกัน จะมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

3. การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม)

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย - หญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ปีการศึกษา 2543 จำนวน 431 คน ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ และระดับชั้น

ชั้น	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
ประถมศึกษาปีที่ 4	59	78	137
ประถมศึกษาปีที่ 5	67	86	153
ประถมศึกษาปีที่ 6	64	77	141
รวม	241	190	431

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี ดังนี้

1. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 วิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา

2. แบบสอบถามพฤติกรรมการมีวินัย

รายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแสดงไว้ดังนี้

1. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว เป็นการสอบถามลักษณะทางชีวสังคมของนักเรียน ได้แก่ สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม การศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา สถานภาพของบิดามารดา จำนวนบุตร

ตอนที่ 2 วิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของพัฒนานุสรณ์ สถาพรวงศ์ (2523 : 36 – 42) มาปรับปรุงเพื่อใช้ในการวิจัย ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วยการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ ได้แก่การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน โดยนำไปใช้สอบถาม

ผู้ปกครองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกข้อที่มีค่า t สูงไว้ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลจำนวน 20 ข้อ มีข้อความที่ได้ค่า t ระหว่าง 10.04 – 14.53 จำนวน 12 ข้อ

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยจำนวน 20 ข้อ มีข้อความที่ได้ค่า t ระหว่าง 6.12 – 12.43 จำนวน 12 ข้อ

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจำนวน 20 ข้อ มีข้อความที่ได้ค่า t ระหว่าง 7.40 – 17.85 จำนวน 12 ข้อ

หลังจากนั้นนำแบบทดสอบการอบรมเลี้ยงดูที่คัดเลือกแล้วจำนวน 36 ข้อ ไปทดสอบกับผู้ปกครองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน แล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูทั้งฉบับ เท่ากับ .87 โดยแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีค่าความเชื่อมั่น .97 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีค่าความเชื่อมั่น .78 และแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีค่าความเชื่อมั่น .87

2. แบบสอบถามพฤติกรรมการมีวินัยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งมีทั้งหมด 15 ข้อ และได้นำไปสอบถามกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ .79

การรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เมื่อรวบรวมแบบสอบถามเสร็จแล้วได้นำแบบสอบถามของนักเรียนและผู้ปกครองคนเดียวกันมาเย็บเข้าด้วยกันแล้วทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ได้แบบสอบถามระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 141 ฉบับ จาก 165 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.45 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 153 ฉบับ จาก 168 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.07 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 141 ฉบับ จาก 162 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.03 เพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window เพื่อหาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ใช้สถิติร้อยละ
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างนักเรียนที่มีเพศ สถานภาพของบิดามารดา

และจำนวนบุตรต่างกัน โดยใช้ t -test

3. เปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างระดับชั้นของนักเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง โดยใช้ one – way analysis of variance

4. เปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาระหว่างนักเรียนที่มีเพศ สถานภาพของบิดามารดา และจำนวนบุตรต่างกัน โดยใช้ t -test

5. เปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาระหว่างระดับชั้นของนักเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง โดยใช้ one – way analysis of variance

6. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาแบบใช้เหตุผล แบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน กับพฤติกรรมการมีวินัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความสะดวกและความเข้าใจตรงกันในการเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ ดังนี้

$\bar{x}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
t	แทน	ค่าสถิติ t ที่ใช้ทดสอบความมีนัยสำคัญ
F	แทน	ค่าสถิติ F ที่ใช้ทดสอบความมีนัยสำคัญ

1. ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลส่วนตัวโดยการสอบถามลักษณะทางชีวสังคมของนักเรียน ได้แก่ สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม การศึกษาของบิดาหรือมารดา อาชีพของบิดาหรือมารดา สถานภาพของบิดามารดา จำนวนบุตร ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าร้อยละข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะชีวสังคม

ข้อมูลส่วนตัว	ป.4	ป.5	ป.6	รวม	ร้อยละ
1. สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม					
บิดา	39	43	33	115	26.70
มารดา	95	187	105	307	71.20
อื่นๆ	3	3	3	9	2.10
รวม	137	153	141	431	100.00
2. ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา					
ประถมศึกษา	0	0	0	0	0.00
มัธยมศึกษา	8	12	16	36	8.40
ปริญญาตรี	87	90	85	262	60.80
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	42	51	40	133	30.90
รวม	137	153	141	431	100.00

ตาราง 2 (ต่อ) แสดงค่าร้อยละข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะชีวิตสังคม

ข้อมูลส่วนตัว	ป.4	ป.5	ป.6	รวม	ร้อยละ
3. อาชีพของบิดาหรือมารดา					
รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	32	42	36	116	26.90
ธุรกิจส่วนตัว	59	54	58	171	39.70
ลูกจ้าง	24	27	26	77	17.90
อื่นๆ	22	24	21	67	15.00
รวม	137	153	141	431	100.00
4. สถานภาพของบิดามารดา					
อยู่ร่วมกัน	127	146	133	406	94.20
หย่าร้างกัน	9	6	7	22	5.10
แยกกันอยู่	1	1	0	2	0.50
ถึงแก่กรรม	0	0	1	1	0.20
รวม	137	153	141	431	100.00
5. จำนวนบุตร					
บุตรคนเดียว	25	27	22	74	17.20
บุตรมากกว่าหนึ่งคน	112	126	119	357	82.70
รวม	137	153	141	431	100.00

จากตาราง 2 พบว่าข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนโดยส่วนใหญ่มารดาเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว สถานภาพอยู่ร่วมกัน และมีบุตรมากกว่าหนึ่งคน

2. การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างนักเรียนที่มีเพศ สถานภาพของบิดามารดา และจำนวนบุตรต่างกัน โดยใช้ t -test ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างนักเรียนที่มีเพศ สถานภาพของบิดามารดา และจำนวนบุตรต่างกัน

กลุ่ม		N	$\bar{x}$	SD	T
เพศ	ชาย	241	56.34	6.84	4.34***
	หญิง	190	59.02	5.69	
	รวม	431			

ตาราง 3 (ต่อ) แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างนักเรียนที่มีเพศสถานภาพของบิดามารดา และจำนวนบุตรต่างกัน

กลุ่ม		N	$\bar{x}$	SD	T
สถานภาพของบิดามารดา	อยู่ร่วมกัน	406	57.60	6.44	1.58
	หย่าร้างกัน	22	55.36	7.00	
	รวม	428			
จำนวนบุตร	บุตรหนึ่งคน	74	58.18	6.14	.94
	บุตรมากกว่าหนึ่งคน	357	57.39	6.56	
	รวม	431			

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 3 พบว่าพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่านักเรียนหญิงมีพฤติกรรมการมีวินัยมากกว่านักเรียนชาย ส่วนพฤติกรรมการมีวินัยจำแนกตามสถานภาพของบิดามารดา และจำนวนบุตรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างระดับชั้นของนักเรียน ระดับการศึกษา และอาชีพของบิดามารดา โดยใช้ one – way analysis of variance ดังแสดงในตาราง 4 ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างระดับชั้นของนักเรียน ระดับการศึกษา และอาชีพของบิดามารดาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน		df	SS	MS	F
ระดับชั้นของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	403.77	201.88	4.87**
	ภายในกลุ่ม	428	17729.67	41.42	
	รวม	430	18133.44		
ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา	ระหว่างกลุ่ม	2	55.69	27.84	.66
	ภายในกลุ่ม	428	18177.76	42.24	
	รวม	430	18133.44		
อาชีพของบิดาหรือมารดา	ระหว่างกลุ่ม	3	160.19	53.40	1.27
	ภายในกลุ่ม	427	17973.25	42.09	
	รวม	430	18133.44		

จากตาราง 4 พบว่าพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ดังแสดงผลการ

ทดสอบค่าเฉลี่ยในตาราง 5 สและไม่พบความแตกต่างของพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพของบิดามารดาต่างกัน

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยจำแนกตามระดับชั้นเป็นรายคู่

ระดับชั้น	$\bar{x}$	ป.4	ป.6	ป.5
		56.12	58.15	58.22
ป.4	56.12	.00	2.11*	2.04*
ป.6	58.15		.00	.07
ป.5	58.22			.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า พฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. เปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาระหว่างนักเรียนที่มีเพศ สถานภาพของบิดามารดา และจำนวนบุตรต่างกัน โดยใช้ t-test ดังแสดงในตาราง 6
ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างนักเรียนที่มีเพศ สถานภาพของบิดามารดา และจำนวนบุตรต่างกัน

กลุ่ม		N	$\bar{x}$	SD	T
เพศ	ชาย	235	107.66	9.53	.85
	หญิง	186	106.89	8.81	
	รวม	431			
สถานภาพของบิดามารดา	อยู่ร่วมกัน	396	107.18	9.27	-1.55
	หย่าร้างกัน	22	110.32	8.09	
	รวม	428			
จำนวนบุตร	บุตรหนึ่งคน	65	105.92	9.40	-1.33
	บุตรมากกว่าหนึ่งคน	356	107.58	9.17	
	รวม	431			

จากตาราง 6 พบว่าการอบรมเลี้ยงดูระหว่างนักเรียนที่มีเพศ สถานภาพของบิดามารดา และจำนวนบุตรต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. เปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาระหว่างระดับชั้นของนักเรียน ระดับการศึกษา และอาชีพของบิดามารดา โดยใช้ one – way analysis of variance ดังแสดงในตาราง 7 ตาราง 7 แสดงเปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาระหว่างระดับชั้นของนักเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครองที่แตกต่างกันต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน		df	SS	MS	F
สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม	ระหว่างกลุ่ม	2	361.96	180.98	2.14
	ภายในกลุ่ม	428	35323.75	84.51	
	รวม	430	35685.71		
ระดับชั้นของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	331.43	165.71	1.96
	ภายในกลุ่ม	418	35354.28	84.58	
	รวม	420	35685.71		
ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา	ระหว่างกลุ่ม	3	58.57	19.53	.23
	ภายในกลุ่ม	417	35627.14	85.44	
	รวม	420	35685.71		
อาชีพของบิดาหรือมารดา	ระหว่างกลุ่ม	2	20.51	10.26	.12
	ภายในกลุ่ม	418	35665.20	85.32	
	รวม	420	35685.71		

จากตาราง 7 พบว่าการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาระหว่างระดับชั้นของนักเรียน ระดับการศึกษา และอาชีพของบิดามารดาที่แตกต่างกันต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาแบบใช้เหตุผล แบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน กับพฤติกรรมการมีวินัย ดังแสดงในตาราง 8 ตาราง 8 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาแบบใช้เหตุผล แบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน กับพฤติกรรมการมีวินัย

ตัวแปร	พฤติกรรมการมีวินัย
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	.122
การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	-.005
การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	-.136

จากตาราง 8 พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการมีวินัยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการมีวินัยอย่างไม่มีนัยสำคัญ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนที่มีเพศ และระดับชั้นต่างกัน และระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ และจำนวนบุตรของบิดามารดาต่างกัน
2. เพื่อเปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาของนักเรียนที่มีเพศ และระดับชั้นต่างกัน และระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ และจำนวนบุตรของบิดามารดาต่างกัน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา กับพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย – หญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ปีการศึกษา 2543 จำนวน 431 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี ดังนี้

1. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ สถานะผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับการศึกษา อาชีพ สถานะภาพ และจำนวนบุตร

ตอนที่ 2 วิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ ได้แก่การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน อย่างละ 12 ข้อ รวม 36 ข้อ

2. แบบสอบถามพฤติกรรมการมีวินัย จำนวน 15 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window เพื่อหาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ใช้สถิติร้อยละ
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างนักเรียนที่มีเพศ สถานภาพของบิดามารดา

และ จำนวนบุตรต่างกัน โดยใช้ t -test

3. เปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างระดับชั้นของนักเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง โดยใช้ one – way analysis of variance

4. เปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาระหว่างนักเรียนที่มีเพศ สถานภาพของบิดามารดา และจำนวนบุตรต่างกัน โดยใช้ t -test

5. เปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาระหว่างระดับชั้นของนักเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง โดยใช้ one – way analysis of variance

6. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาแบบใช้เหตุผล แบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน กับพฤติกรรมการมีวินัย

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน พบว่าข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนโดยส่วนใหญ่มารดาเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว สถานภาพอยู่ร่วมกัน และมีบุตรมากกว่าหนึ่งคน

3. การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างนักเรียนที่มีเพศ สถานภาพของบิดามารดา และจำนวนบุตรต่างกัน พบว่าพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่านักเรียนหญิงมีพฤติกรรมการมีวินัยมากกว่านักเรียนชาย ส่วนพฤติกรรมการมีวินัยจำแนกตามสถานภาพ และจำนวนบุตรของบิดามารดาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างระดับชั้นของนักเรียน ระดับการศึกษาและอาชีพของบิดามารดา พบว่าพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

4. เปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาระหว่างนักเรียนที่มีเพศ สถานภาพของบิดามารดา และจำนวนบุตรต่างกัน พบว่าการอบรมเลี้ยงดูระหว่างนักเรียนที่มีเพศและระดับชั้นต่างกัน สถานภาพ และจำนวนบุตรของบิดามารดาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. เปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาระหว่างระดับชั้นของนักเรียน ระดับการศึกษา และอาชีพของบิดามารดา พบว่าการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาระหว่างเพศ และระดับชั้น

ของนักเรียนต่างกัน ระดับการศึกษา และอาชีพของบิดามารดาต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาแบบใช้เหตุผล แบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน กับพฤติกรรมการมีวินัย พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการมีวินัยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการมีวินัยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขันไม่สนับสนุนให้นักเรียนมีพฤติกรรมการมีวินัย

อภิปรายผล

1. จากสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ว่านักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่มี เพศ และระดับชั้นต่างกัน ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ และจำนวนบุตรของบิดามารดาต่างกัน จะมีพฤติกรรมการมีวินัยแตกต่างกันนั้น ผลการวิจัยที่ได้ พบว่า พฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่านักเรียนหญิงมีพฤติกรรมการมีวินัยมากกว่านักเรียนชาย ส่วนพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนจำแนกตามสถานภาพของบิดามารดา และจำนวนบุตรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดาวัลย์ เกษมเนตร (2539 : 49 – 49) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยโดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และคณะกรรมการวิจัยชาติและท้องถิ่น (2542 : 38) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ต่างพบว่านักเรียนหญิงมีพฤติกรรมการมีวินัยมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่านักเรียนหญิงสามารถควบคุมตนเองให้เป็นไปตามกฎระเบียบแห่งความมีวินัยได้มากกว่านักเรียนชาย ที่โดยธรรมชาติและลักษณะนิสัยแล้วนักเรียนชายจะซุกซนมากกว่านักเรียนหญิง อีกทั้งนักเรียนชายยังมีวุฒิภาวะแตกต่างกับนักเรียนหญิงประมาณ 2 ปี

สำหรับการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างระดับชั้นของนักเรียน ระดับการศึกษา และอาชีพของบิดามารดา พบว่าพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนชั้นประถม

ศึกษาปีที่ 4 อายุยังน้อยอยู่ยังต้องอาศัยเวลาในการพัฒนาพฤติกรรมการมีวินัยไปอีกระยะหนึ่งซึ่งสอดคล้องกันแนวคิดของอูมาพร ตรังคสมบัติ(2542 : 36) ที่กล่าวว่าอายุเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างวินัยในเด็ก

2. จากสมมุติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า บิดามารดาของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม) ที่มีเพศ และระดับชั้นต่างกัน ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ และจำนวนบุตรของบิดามารดาต่างกัน จะมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน พบว่าการอบรมเลี้ยงดูระหว่างนักเรียนที่มีเพศ สถานภาพของบิดามารดา และจำนวนบุตรแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพัฒนานุสรณ์ สถาพรวงศ์ (2523 : 69) ที่พบว่าพ่อแม่มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีพัฒนาการของสังคมการรวมประเภทไม่แตกต่างกัน โดยให้เหตุผลว่าพ่อแม่ในสังคมไทยมักจะตอบแบบสอบถามตามที่ควรจะเป็นมากกว่าที่จะตอบตามความเป็นจริงจึงทำให้ผลการวิจัยไม่แตกต่างกัน

6. จากสมมุติฐานข้อที่ 3 ที่ว่าการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการมีวินัยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการมีวินัยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้ เหตุผล แบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขันไม่สนับสนุนให้นักเรียนมีพฤติกรรมการมีวินัย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน จากการวิจัยในครั้งนี้มีบางประเด็นสอดคล้องกับการทำวิจัยในลักษณะที่ใกล้เคียงกับพฤติกรรมการมีวินัยและลักษณะความเป็นประชาธิปไตยของอัจฉรา สุขารมณี และคนอื่นๆ (2535 : 14 – 15) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความคิดสร้างสรรค์ และพฤติกรรมกล้าแสดงออก มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา 196 คน และนักเรียนโรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 195 คน พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้วิจัยคาดหวังว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลควรมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับพฤติกรรมการมีวินัย แต่ผลการวิจัยในครั้งนี้ปรากฏว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวกจริงแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่า

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของบิดามารดาไม่สนับสนุนพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม) ซึ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายคนได้ให้การสนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลว่าเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ดังนั้นคณะกรรมการบริหารโรงเรียนจึงควรเร่งดำเนินการรณรงค์ให้บิดามารดาได้เลี้ยงดูบุตรด้วยวิธีการที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนอย่างจริงจังด้วยวิธีการต่างๆ เช่น หาหนังสือที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร หรือหนังสือที่เกี่ยวกับการฝึกฝนให้เด็กมีวินัย หรืออาจจัดบรรยายเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรให้มีวินัย

2. หลังจากดำเนินการรณรงค์ไปได้ระยะหนึ่งอาจทำการวิจัยซ้ำอีกครั้ง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาว่าพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม) สูงขึ้นหรือไม่ และการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีวินัยหรือไม่อย่างไร

3. ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจจำแนกการอบรมเลี้ยงดูให้แตกต่างไปจาก 3 วิธีนี้ ซึ่งอาจจะพบว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใดที่สนับสนุนพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม)

4. ควรทำการวิจัยในลักษณะนี้โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในชั้นอื่น สังกัดอื่น โรงเรียนอื่นต่อไป

บรรณานุกรม

- กุศล สุนทรธาดา และคณะ. สถานการณ์และองค์ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศ
ไทย. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- คณะกรรมการวิจัยสาริต และทดลอง. รายงานการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยของนักเรียน
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). กรุงเทพฯ :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.
- จันทนา ภาคบงกช และคณะ. รายงานการวิจัยฉบับที่ 56 การสำรวจคุณลักษณะทางวินัยที่พึง
ประสงค์ของสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, 2539 .
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรม
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2523.
- ปิ่น มุทุกันต์. มงคลชีวิต ภาคที่ 1 อนุสรณ์ นายปรีธมา เกรพพานิช. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรือง
ธรรม, 2502.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). วินัยของคนในชาติ : ความหมายและการปลูกฝัง. ปาฐกถา
ณ
- ห้องประชุมศาสตราจารย์ ดร.สุดใจ เหล่าสุนทร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, วันที่ 26 มกราคม 2538 .
- พัฒนานุสรณ์ สถาพรวงศ์. การศึกษาสังกัดการรวมประเภทของเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูและมี
ถิ่นที่อยู่แตกต่างกัน. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
2523.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ : บริษัทอักษร
เจริญทัศน์ จำกัด, 2539.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคนอื่นๆ. รายงานการวิจัยฉบับที่ 60 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัย
กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2539.
- วิจิตร อาวะกุล. "ระเบียบวินัยเป็นหัวใจของการพัฒนา," วารสารไทย. 9(36) : 45 – 48 ; ตุลาคม
– ธันวาคม 2532.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. การสร้างเสริมวินัย คู่มือแนะแนวทางการปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2537.

สำรวย วรเดชะคงคา. ผลของการฝึกอบรมทางศาสนาที่มีต่อการพัฒนาจิตลักษณะของนักเรียนที่เข้า
โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนที่วัดม่วง หนองแขม. ปริญญาโท วท.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

สุนน อมรวิวัฒน์ และคณะ. การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามชีวิตไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534 .

โสภภาพร แก่นเพชร. สัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้น นักเรียนและความมีวินัยในตนเองของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. สร้างวินัยให้ลูกคุณ คู่มือเลี้ยงลูกสำหรับยุค 2000. กรุงเทพฯ : บริษัทศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว จำกัด, 2542.

อัจฉรา สุขารมณ และคนอื่นๆ. รายงานการวิจัยฉบับที่ 49 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการ
อบรมเลี้ยงดู ความคิดสร้างสรรค์ และพฤติกรรมกล้าแสดงออก. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2535.

Guralnik, David B. Webster's New World Dictionary of American Language. New York :
The World Publishing Company, 1970.

Megginson. Leon C. Personnel : A Behavioral Approach to Administration. Homewood,
Illinois : Richard D.Irwin, Inc., 1972.

Rogers. Dorothy. Issues in Adolescent Psychology. New York : Meredity Cooperation,
1972.

Webster's New International Dictionary of the English Language, Unabridged, With Seven
Language Dictionary. Chicago : Encyclopedia Britanica, 1993.